

Відгук

офіційного опонента на дисертаційну роботу Лі Сіньцзе на тему «Формування професійно орієнтованого естетичного смаку у майбутніх вчителів музики в системі педагогічної освіти КНР», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність дисертаційної роботи та її зв'язок із науковими дослідженнями. У сучасному суспільстві, відбувається постійне вдосконаленням способу життя людини, його професійної діяльності. Всі сфери праці настільки динамічно розвиваються, що питанням запитаності та конкурентоспроможності фахівця є сформована в нього компетентність постійно освоювати нові грані дійсності, адекватно реагувати на них на корелювати із професійною сферою. З іншого боку сфера впливу естетичного, як способу освоєння оточуючого світу, постійно розширюється. Естетична складова стала суттєвою і невід'ємною частиною процесів праці, спілкування, професійної творчості тощо. Зворотній вплив естетизації життя на способи поведінки особистості також зростає, зокрема і в професії. В сучасній науці поступово виокремлюються напрями естетизації окремих видів професійної діяльності, актуалізується питання рівня естетичної культури людей, формування в них естетичних смаків, зокрема й професійно орієнтованого естетичного смаку.

Додатково актуальність дослідження проблематики формування професійно орієнтованого естетичного смаку майбутніх учителів музики в системі педагогічної освіти КНР підвищується масштабними змінами у системах освіти по всьому світові, які окрім соціальних та економічних трансформацій були спричинені пандемією і карантинними заходами, стрімким та майже тотальним переходом на дистанційну форму навчання, стрибкообразним розвитком інформаційного суспільства. Все це спонукає до пошуку нових та перегляду вже усталених практик підготовки вчителів, зокрема і у сферах творчості, таких як музика.

Тематика дослідження здобувачки Лі Сіньцзе має актуальність, перспективу подальшого розвитку як самостійний напрям дослідницької роботи і у складі наукових комплексних програм. Визначена тематики вже знайшла своє втілення у межах науково-дослідної роботи кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, а саме програм: «Підвищення ефективності педагогічного процесу в середніх загальноосвітніх і вищих навчальних закладах» (№ 0115U005821 від 23.12.2015 р.), а також «Наукові основи і навчально-методичний супровід педагогічного процесу в закладах освіти: історико-педагогічний, компаративний та прогностичний аспекти» (№ 0121U107474 від 22.01.2021 р.).

Зазначаючи на **науковій новизні** дослідження, наголосимо на тому, що здобувачка *вперше* ввела до поля педагогічних досліджень узагальнений зміст формування професійно орієнтованого смаку у майбутніх вчителів музики в системах педагогічної освіти України та КНР; визначила спільні риси та відмінні специфічні риси, які демонструють унікальність національної культури і систем освіти через викладання музики; *конкретизувала та уточнила* сучасні досягнення педагогічної практики у процесі формування професійно орієнтованого естетичного смаку майбутніх учителів музики/музичного мистецтва в системі педагогічної освіти КНР та України через розкриття змісту компонентів професійно орієнтованого естетичного смаку, переосмислення цих компонентів через специфіку музичної світи, визначення можливих форм і методів впливу на формування цих компонентів.

Здобувачкою *надано* рекомендації щодо узагальненого досвіду формування професійно орієнтованого естетичного смаку у майбутніх учителів музики задля творчого застосування досвіду України в системі педагогічної освіти КНР. Також, завдяки дослідженню у *науковий обіг введено* нові теоретичні ідеї та підходи до формування професійно орієнтованого естетичного смаку майбутніх вчителів музики, обґрунтовані теоретиками і практиками країн європейського простору, КНР та України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Одержані результати дослідження ґрунтуються на вдало підібраній методологічній базі, завдяки якій було коректно сформульовані вихідні положення дослідження. Підібрані методи наукового дослідження (загальнонаукові (синтез, аналіз, порівняння, моделювання, узагальнення, класифікація наукових та нормативно-правових джерел), емпіричні (праксиметричний, ретроспективний, діагностичний,) та порівняльно-зіставні дозволили виявити у порівнянні та розвитку тенденції змін, становлення та вдосконалення підготовки майбутніх вчителів музики у КНР та Україні, зіставити наявні проблеми систем підготовки і визначити напрями використання узагальненого досвіду формування естетичного світогляду, зокрема і професійно орієнтованого естетичного смаку майбутніх вчителів музики України та КНР. Також наголосимо на широкому колі джерельної бази дослідження, до якої належать фонди провідних бібліотек КНР та України, статистичні та аналітичні дослідження міжнародних організацій, котрі досліджують питання освіти та прикладної естетики (American Society for Aesthetics, International Association for Aesthetics, International Association of Empirical Aesthetics, International Institute of Applied Aesthetics та ін.), нормативно-правові документи сфери освіти КНР та України тощо.

Результати дослідження можуть застосовуватися під час викладання таких навчальних курсів: «Музичне мистецтво», «Педагогіка», «Загальна педагогіка», «Порівняльна педагогіка», «Педагогіка вищої школи» тощо, а також в процесі перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів. В чому і полягає практична значущість представленої для рецензії праці.

Дисертантка оприлюднила результати своїх досліджень у 10 працях: 2 публікації – у наукових фахових виданнях України, 1 публікація – у виданнях, які включені до наукометричної бази даних Web of Science, 1 публікація – у фаховому виданні Китайської Народної Республіки, 6 тез у збірках доповідей на конференціях в різних країнах (Україна, Латвія, Сінгапур, Туреччина).

Зміст дисертації, її завершеність та оформлення. Структура дисертаційної роботи є збалансованою, такою, що дозволяє розкрити основні

завдання дослідження виклад матеріалу – логічним. Текст дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків.

Вступі містить необхідні для формування про мету, завдання і характер роботи елементи, а саме: обґрунтування актуальності теми дослідження, визначення ступеню її розробленості у науці, об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження, наявні відомості про апробацію результатів дослідження, джерельну базу, часові межі дослідження, методологічне підґрунтя, структуру й обсяг дисертації.

У першому розділі здобувачка визначає засади методології дослідження, аналізує наукові підходи до вивчення проблематики підготовки майбутніх учителів музики/музичного мистецтва в педагогічній науці в цілому, одночасно звертає увагу на особливості у підходах педагогічних концепцій різних країн. У межах цього також проаналізовано ключові дефініції проблематики дослідження у розвідках української наукової спільноти, європейського простору та країн Сходу. Здобувачка пропонує та обґрунтовує авторське бачення ключових категорій дослідження, визначає загальну характеристику методології дослідження професійної підготовки майбутніх учителів музики.

На наш погляд заслуговує на увагу спостереження здобувачки про те, що методологічним підґрунтям професійної підготовки майбутнього вчителя, зокрема й формування в нього професійно орієнтованого естетичного смаку як невід'ємної компоненти, є багаторівнева система, яка утворюється на основі: філософської методології; опори на загальнонаукові принципи, форми, підходи до відображення дійсності; конкретної наукової методології педагогіки; дисциплінарної методології викладання мистецьких дисциплін; методології міждисциплінарних досліджень.

У другому розділі роботи здійснено аналіз нормативно-правових основ підготовки майбутніх учителів музики в Україні та КНР як складової, що демонструє формальні вимоги до викладачів, визначається місце формування професійно-орієнтованого естетичного смаку у цих вимогах, а також компетентності, які містять компоненту професійно орієнтованого естетичного

смаку. Логіка аналізу була побудована таким чином: визначення естетичної компоненти у нормативних документах, які регулюють цілі та зміст освіти в цілому – як орієнтири для освіти дітей, як наслідок – готовність майбутніх вчителів до такої діяльності; аналіз вимог до підготовки учнів загальноосвітньої школи та типових освітніх програмах; дослідження стандартів для підготовки за освітніми програмами вчителів музики /музичного мистецтва у вищих навчальних закладах України та КНР – як формальна мінімальна вимога до рівня підготовки. Також у розділі аналізується та порівнюється зміст і завдання підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в Україні та КНР, визначені їх спільні та відмінні характеристики, можливості для взаємодоповнення та вдосконалення через запозичення досвіду. На практичних прикладах визначаються різні аспекти формування професійно орієнтовано естетичного смаку майбутніх учителів музики в педагогічній практиці зазначених країн.

У третьому розділі здобувачка вивчає велике коло практик, котрі застосовуються для підготовки майбутніх вчителів музики в різних країнах Європи, Азії та Північної Америки; порівнює їх та із зазначених практик виокремлює елементи, котрі дозволяють формувати професійно орієнтований естетичний смак. У цьому розділі визначається, що при наявності різних підходів змістовне наповнення формування професійно орієнтованого естетичного смаку у системах професійної підготовки майбутніх учителів музики в різних країнах здебільшого збігається. Формування професійно орієнтованого естетичного смаку відбувається через когнітивний компонент та спонукання до емоційного переживання музики під час слухання, переживання або виконання музичних творів, як прояву діяльнісного компоненту.

В розділі проаналізовані та окреслені особливості формування професійно орієнтованого естетичного смаку у майбутніх вчителів музики/музичного мистецтва у системі педагогічної підготовки в КНР. Аналізуються та пропонуються можливі напрями використання узагальненого досвіду формування професійно орієнтованого естетичного смаку у майбутніх учителів музики задля використання українського досвіду в системі педагогічної освіти КНР, з урахуванням її особливостей.

Загальні висновки дослідження є розлогими та висвітлюють положення, які дозволяють говорити, що здобувачка в науковій роботі вирішила завдання відповідно до мети дослідження.

У цілому, позитивно оцінюючи дисертаційну роботу здобувачки Лі Сіньцзе, наголосимо на певних дискусійних положеннях, які, на наш погляд, потребують роз'яснення :

1. У Розділі 1, а саме п.1.2, проаналізовано ключові дефініції дослідження. Здобувачка сфокусувала свою увагу педагогічних дослідженнях європейського простору, включно з Україною. Для балансу представлення поглядів вважаємо, що робота виграла, як би у більшому ступені були представлені теоретичні розробки щодо змісту дефініції професійно орієнтованого естетичного смаку у дослідженнях китайських науковців.

2. Здобувачка комплексно охарактеризувала зміст і завдання підготовки майбутніх учителів музики/музичного мистецтва в Україні та КНР (п.2.2) зробивши акцент на організації освітнього процесу, нормативних вимогах до естетичного розвитку й організації музично-естетичного простору в закладах освіти. Це й перелік варто було б доповнити характеристикою освітніх програм та описами практик.

3. У дослідженні декілька разів наголошено на слабкому методичному забезпеченні процесів формування професійно орієнтованого естетичного смаку в освітньому процесі закладів освіти КНР (п.1.3, 2.2.,2.3), як частина комплексної проблеми, це навіть винесено автором до обґрунтування актуальності дослідження у суперечностях, які необхідно вирішити. З іншого боку дисертація не містить методичних матеріалів до процесу формування професійно орієнтованого естетичного смаку, окрім як у межах рекомендацій впровадження досвіду (п.3.3). Робота могла б виграти, як би додатково містила ці розробки.

4. Аналізуючи систему підготовки майбутніх учителів у сучасному Китаї, здобувачка детально описала та виклала у таблиці типи кваліфікаційних рівнів вчителів у КНР (Таблиця 2.1.). Матеріал був би легшим для сприйняття в українському науковому просторі, якби здобувачка додала до таблиці ще один стовпчик за відповідністю описаних кваліфікаційних рівнів із системою

підготовки викладачів в Україні.

5. В цілому нам імпонує обґрунтованість висновків та рекомендацій дисертантки за результатами дослідження. Однак дискусійним вважаємо пропозицію щодо поступового впровадження методології, базисом для якої слугувала б адаптовані наробки Українських педагогів, до науково-педагогічного поля КНР, а також розробка уніфікованого базового методичного забезпечення для викладання у закладах середньої освіти. Чи не позбавить така уніфікація систему формування професійно орієнтованого естетичного смаку гнучкості і варіативності, що важливо за сьогоденної динаміки розвитку соціуму в цілому, і музичного мистецтва зокрема.

В цілому, вище зазначені дискусійні положення та побажання суттєво не впливають на позитивне враження від здійсненого дослідження. Можемо зазначити, що робота виконана на високому теоретико-методологічному та практичному рівнях. Наявна наукова новизна, практична значущість результатів дослідження, збалансована структура роботи, логіка викладення матеріалу та обґрунтованість результатів дослідження дозволяють зробити *висновок* про те, що дисертація «Формування професійно орієнтованого естетичного смаку у майбутніх вчителів музики в системі педагогічної освіти КНР» здобувачки Лі Сінцзе є самостійним завершеним науковим дослідженням на правах рукопису, яке виконано здобувачем особисто за актуальною темою засобами адекватних наукових методів.

Робота містить нові науково обґрунтовані теоретичні та практично значущі результати проведених здобувачем досліджень, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, вирішують поставлені перед дослідженням завдання, за своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, теоретичним і практичним значенням.

Дисертаційна робота Лі Сінцзе на тему «Формування професійно орієнтованого естетичного смаку у майбутніх вчителів музики в системі педагогічної освіти КНР» є самостійним і завершеним науковим дослідженням на правах рукопису, яке виконано здобувачем особисто за актуальною темою з використанням адекватних методів наукового пошуку. Робота характеризується

єдністю змісту, містить нові науково обґрунтовані теоретичні та експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, свідчать про особистий внесок здобувача в науку та достатньо повно оприлюднені в наукових працях здобувача. За своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, теоретичним і практичним значенням дисертація відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та пп. 6, 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та рекомендується до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри олімпійського

та професійного спорту,

Український державний університет

імені Михайла Драгоманова

На електронний документ накладено: 1 (Один) підписи чи печатки:
На момент друку копії, підписи чи печатки перевірено:
Програмний комплекс: eSign v. 2.3.0;
Засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки: ІТ Користувач ЦСК-1
Експертний висновок: №05/02/02-1424 від 05.04.2016;
Цілісність даних: не порушена;

Підпис № 1 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: ТЕРЕНТЬСВА НАТАЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА 2762511722;
Належність до Юридичної особи: ФІЗИЧНА ОСОБА;
Код юридичної особи в ЄДР: 2762511722;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 248197DDFAB977E5040000084A2E300B45BC903;
Видавець кваліфікованого сертифіката: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
Тип носія особистого ключа: Незахищений;
Тип підпису: Удосконалений;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису: 00:49 22.12.2022;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)

9602376416012478

